

Prezentarea de astăzi o are în centru pe pacienta D.A. în vârsta de 48 de ani. Acesta a intrat în contact cu serviciile psihiatrice la nivel de ambulatoriu de specialitate în anul 2023, pentru o patologie de modelul tulburării de panica și tulburării de anxietate nespecificata, apărute în urma unui eveniment stresant de viață (afla ca sotul a înșelat-o cu sora cumnatei ei). Pacienta s-a simțit profund dezamăgită și trădată deși nu a fost prima oară când soțul a fost infidel “M-a înșelat de multe ori, dar asta a fost picătura care a umplut paharul”.

Evoluția sub tratament a fost favorabilă în următoarele luni, simptomatologia ameliorându-se considerabil. Apare însă un alt eveniment stresant de viață, decesul tatălui. Această întâmplare conduce către apariția unor simptome de model depresiv (fatigabilitate, anhedonie, apetit alimentar diminuat, insomnie de trezire) “Nu am mai simțit niciodată așa ceva, nu puteam să mă ridic din pat, îmi simțeam corpul foarte greu, nu aveam chef de nimic, eram obosită mereu, simțeam ca nu sunt buna de nimic, că sunt o povară pentru ceilalți, nu puteam face nimic”. Urmând tratament medicamentos psihotrop și psihoterapie, starea afectiva se amelioreaza în decurs de aproximativ un an.

În luna decembrie a anului 2025 survine prima internare în Clinica de Psihiatrie Timișoara, cu diagnosticul de Tulburare afectivă bipolară, episod actual maniacal cu simptome psihotice. Simptomatologia prezenta la internare a fost marcată de apariția unui puls vital ridicat, scăpat de sub controlul pacientei. Fiind machiată ponderat, dar purtând multiple bijuterii și având o tinuta bine îngrijita, se prezinta în clinica adusa de politie și ambulanta. Se evidentiaza o ușoară dezinhibiție și un comportament hiperfamiliar, hipersociabil. Dialogul era marcat de un flux verbal abundent, pana la logoree, pe un ritm accelerat și un ton ușor crescut, fiind evidenta fuga de idei. Prezenta o distractibilitate marcată, sărind cu rapiditate de la un subiect la altul. Dispoziția era euforica cu nuanțe de iritabilitate “Mă simțeam prea bine eram foarte încântată cu starea mea”.

Flux ideativ accelerat, marcat de idei delirante de grandoare și capacități speciale „Am fost trimisă de Dumnezeu să vindec oameni prin masajul meu”, idei delirante mistice “Am găsit nr 13 în Biblie (nr norocos al pacientei) și era psalmul care vorbea despre mine, sunt protejata de orice și totul e bunătate”. De asemenea, erau prezente stimă de sine crescută, multiple planuri de viitor și un optimism accentuat în legătură cu viitorul. Această perspectivă era trăită ca fiind intens atrăgătoare pentru pacientă, care se descria ca fiind predominant ancorată în anticiparea viitorului, susținând că prezentul era perceput ca trecând extrem de rapid „Mă gândeam doar la ce va urma, ce să fac, cum să fac; prezentul era prea scurt”.

În aceasta perioada pacienta recunoaște și o apropiere mai puternică față de Dumnezeu, care era mai prezent în viața ei ca niciodată “Am mers să joc la Loto, dacă Dumnezeu m-a trimis să joc, ce să fac?”. Din comportamentul pacientei făceau parte și cheltuielile excesive “Am luat un acvariu cu pești, așa a vrut Dumnezeu. Am dat 500 de lei pe el. Aia-s bani? Îi fac în 3 minute la cântare”. De asemenea pacienta a achiziționat multiple statuete și pitici de grădina “M-am oprit pe Valea Oltului, am văzut o caprioara, mi-a plăcut mult, am luat-o, după am văzut și o fantană și am mai cumpărat și niște pitici de grădină”

Pacienta era activă atât pe timpul zilei cât și noaptea, necesarul de somn fiind redus “Veneam seara acasă și mă apucam să fac curat să pregătesc totul pentru următoarea zi”. Pe parcursul decompensării, conștiința bolii a fost complet absentă “Am făcut singura pomă a lui tata până la 4 dimineața, dar nu m-am gândit că e ceva în neregulă cu mine”.

Pentru a înțelege mai bine fondul acestor tulburări ne vom concentra puțin pe familia de origine și pe istoricul de viață. Rădăcinile pacientei se află în Sâmburești, într-un mediu familial definit de o religiozitate profundă și de o aderență rigidă la valorile tradiționale. Statutul de „familie model” a impus pacientei așteptări rigide de conformare și performanță morală, limitând exprimarea vulnerabilității și a nemulțumirii. Pe tatăl ei îl descrie ca fiind un om sever, autoritar, rigid, foarte zgârcit, neimplicat afectiv în relația cu familia, luând însă foarte în serios rolul de furnizor de securitate materială “Tata nu era foarte prezent în viața mea, fiind sofer pe autobuz era mult timp plecat de acasă, nu simțeam că mă iubește, însă tot timpul s-a asigurat că aveam tot ce ne trebuie”. Figura maternă e descrisă ca fiind o femeie harnică, muncitoare, puternică, îndurătoare și blândă. Momentul de ruptură survine la vârsta de 12 ani, când tatăl și copiii se mută la Dragășani, iar mama rămâne la Sâmburești. Această separare forțază o maturizare prematură. Prin mutarea la Drăgășani alături de tatăl său, care fiind sofer pe autobuz era tot timpul plecat de acasă, D.A. suferă o pierdere simbolică a figurilor de atașament, fiind proiectată brutal în rolul de adult. “De la 12 ani eu am fost și mamă și tată”. Cu toate acestea pacienta a fost mai atașată de tata, îl iubea mai mult decât pe mama “Îl iubeam pentru că ne aducea lucruri, ne aducea banane, portocale și dulciuri”.

Dincolo de fațada de ‘familie model’ a satului, realitatea era marcată de tensiune cronică și abuz. Abuzul nu era doar fizic, ci și de o natură psihologică extrem de restrictivă, prin impunerea unor reguli absurde precum interdicția mamei de a părăsi curtea sau de a se angaja, motivată de o gelozie patologică a tatălui. Orice tentativă de afirmare a propriei opinii de către mamă era pedepsită prin violență, obligând-o pe aceasta să îndure totul pentru a supraviețui.

Pacienta este al 3-lea copil din 4 frați. Relația cu aceștia este una dominată de aspectul autoîntreținerii implicarea afectiva fiind minima. Nu se observa o relație specială nu niciunul dintre frați. Aceștia o respingeau, deoarece era plătită de tatăl lor sa îi spună ce fac frații ei “De mica imi placeau banii, tata mă plătea și eu îi spuneam tot ce fac ceilalți”, acest lucru oferind și o protecție din partea tatălui “Pe mine nu m-a bătut niciodată”.

Primul eveniment marcant recunoscut de pacientă este decesul bunicului matern cand aceasta avea 9 ani. Bunicul, în calitatea sa de cantor la biserică, a fost cel care i-a insuflat pacientei pasiunea pentru muzică și religie, elemente care au devenit piloni de susținere în universul ei interior. A fost foarte atașată de el, acesta oferindu-i afectivitatea pe care nu o simțea de la ceilalți membrii ai familiei. Decesul a avut un puternic impact, resimtit ca și propriul sfarsit “Doamne lasă-mă și pe mine sa intru cu el in groapa”.

La 16 ani a fost violata de catre un baiat cu 1 an mai mare ca ea. În urma violului pacienta se refugiază la o manastire unde petrece cateva saptamani, perioada in care începe sa se dezvolte o relație mai puternica cu Dumnezeu. Din presiunile apropiatilor, aceasta este obligată să trăiască cu abuzatorul timp de încă aproximativ un an. La 18 ani se căsătorește cu un alt bărbat mai mare cu 9 ani decât ea, suportand o relatie abuziva aproximativ 2 ani, după care divorteaza si pleacă la Pistesti.

Ajunsă la Pitești, după puțin timp îl cunoaște pe cel care avea să-i devină următorul soț, un bărbat pe care îl iubea enorm la acea vreme și pentru care a făcut numeroase sacrificii, dorindu-și ca relația lor să funcționeze. „Pe alții am știut să-i iubesc, dar pe mine, niciodată.”

Fiind însărcinată în luna a 5-a, la un moment dat afla de la poliție ca soțul ei a fost arestat pentru furt. Din iubire și atașament, încearcă să facă tot posibilul să-l elibereze din pușcărie apeland atât la propriile cunoștințe cât și la cunoștințele tatălui ei, un om destul de influent. Urmează o veste care o dezamagește profund și o destabilizează puternic. Află că nu îl poate elibera, din cauza faptului ca soțul ei mai fusese închis anterior în urma unui dosar penal pentru viol. Tatăl insistă ca cei doi sa se divorteze, inasa pacienta refuza spunand ca il iubește “Fiind tatăl copilului meu, voi face orice pentru el”.

Urmează o perioadă în care pacienta este cea care muncește pentru a-și întreține soțul și copilul. Relația ajunge să fie marcată de episoade de abuz fizic și infidelitate, pe care pacienta le tolerează din cauza atașamentului emoțional. Ulterior, soțul pare să își găsească un loc de muncă, călătorind prin țară sub pretextul promovării unui detergent. Pacienta descoperă însă că a fost mințită, realitatea fiind

mult mai dură: acesta, împreună cu un grup de prieteni, era implicat în activități de prostituție.

În încercarea de a se desprinde din această relație, pacienta se întoarce împreună cu fiul ei, în vârstă de doar câțiva ani, la domiciliul părintesc, la tatăl acesteia. Aici trăiește o nouă traumă semnificativă, fiind ferm refuzată de acesta, care îi reproșează responsabilitatea alegerilor făcute „Mi-a spus că eu mi l-am ales, că am ales să îl iert și să trec peste ce făcuse, așa că să trăiesc în continuare cu el”. Impactul emoțional este profund, pierderea suportului patern fiind cu atât mai dureroasă cu cât tatăl, deși distant afectiv, reprezentase până atunci o sursă de siguranță și sprijin material. Pacienta descrie o trăire intensă de abandon și dezorientare „Mă simțeam a nimănui, nu mai știam unde să merg”.

Relația cu soțul a continuat să fie însemnată de episoade repetate de abuz și infidelitate, pacienta iertându-l în mod repetat și depunând eforturi constante pentru a menține o relație descrisă ulterior ca fiind iremediabil compromisă. La insistențele soțului, pacienta a recurs la nouă întreruperi de sarcină de-a lungul anilor „L-am ascultat și nu am păstrat copiii, pentru că el nu era în stare să mai crească încă un copil”. În ultimii ani, pacienta relatează o distanțare progresivă și o detașare afectivă față de partener, afirmând că acțiunile acestuia nu o mai afectează emoțional și exprimând dorința de a iniția un divorț în perioada următoare.

Privind personalitatea ei de baza, observam ca din copilărie îi plăcea sa fie văzută. La 6 ani începe sa cante, la 13 ani castiga primul concurs de cantat “Atunci m-am îndrăgostit de scena”. De la bunicul ei invata ca trebuie tot timpul sa fie activa, sa facă tot timpul ceva. La varsta de 10 ani pacienta afirmă ca dorește să-și câștige independența și incepe sa mearga la ferme si la struguri sa munceasca “Voiam sa fiu independeta, imi placeau banii de mica”. În aceasta perioada a vietii pacienta se descrie ca fiind plina de viata, expansiva, curioasa, cu rezultate bune atat la scoala cât și în muzica “Am fost o fetita energica, foarte zapacita”.

Este o fire orientată către exterior, condusă de dorința de a face bani și de dorința de a-i ajuta pe cei apropiați “Tot timpul m-am asigurat ca celor din jurul meu sa le fie bine, îmi plăcea să ajut”. Se descrie ca fiind o persoana activa, deschisa către lucruri noi, iar din nevoia de a-și satisface curiozitatile, au existat perioade în viața cand făcea mai multe cursuri deodată. În timp ce avea deschisă o firma de termopane, în cadrul căreia deținea mai multe funcții, își mai ocupa timpul cu muzica, compunand și lansând piese, dar și cantand la diferite evenimente. Pe langa acestea a urmat cursuri de pregatire într-o terapie holistica si pentru pregatire ca ingrijitor copii. În toata aceasta perioada, își îndeplinea și rolul de mamă și soție, întreținându-și casa și familia “Aș fi lucrat tot timpul”.

În prezent pacienta are insight parțial pentru episodul anterior, negând anumite aspecte și susținând ca “Sufletul mi-a fost bolnav, eu nu”. În momentul de față, la aproximativ 2 luni de la externare, pacienta își pastrează aspectul bine îngrijit, accentuat prin machiaj, bijuterii și vestimentație. Prezintă în continuare un flux ideativ bogat și multiple planuri de viitor, însă acestea au încetat să mai fie delirante, devenind proiecte structurate și ancorate în realitate. Dacă în urmă cu o lună energia o stăpâna pe ea, acum pacienta este cea care stăpânește energia. Această efervescentă reziduală pare să fie, de fapt, revenirea la temperamentul său hipertimic de bază. Planurile sale legate de finalizarea divorțului, cariera muzicală și independența financiară, nu mai sunt simple fugi de realitate, ci mecanisme de reconstrucție a sinelui, aflate acum sub controlul critic al conștiinței.

După ce a trecut prin experiența episodului depresiv, mintea pacientei a produs actualul episod maniacal ca pe o reacție de contra-atac. Pacienta nu a mai putut suporta postura de victimă deznădăjduită din urmă cu doi ani și a virat în extrema atotputerniciei. Aceasta oscilație ne arată că actuala manie nu este doar un simptom chimic, ci și o fugă de spaima de a nu ajunge din nou în întunericul depresiei. Cazul este o ilustrare a modului în care mania poate fi o „vindecare prin boală”; pacienta a trebuit să „treacă printr-o pierdere temporară a controlului” pentru a găsi curajul de a nu mai fi victima nimănui.